

BOMENWACHT NEDERLAND BUNDELT KENNIS VOOR VERBETERING BOMENBESTAND GEMEENTE WOERDEN

TEKST: KELLY BAKKER | FOTOGRAFIE: MENNO RINGNALDA

COVERSTORY

SAMENWERKING MET BOOMROOIERIJ
WEIJTMANS, BOOM ELEMENT ÉN DE
GEMEENTE WERPT Z'N VRUCHTEN AF

Bomen zijn als een stille beschermer van onze leefomgeving. Ze zorgen voor verkoeling, een betere waterhuishouding, CO2-opslag, vangen fijnstof af en verhogen de biodiversiteit. In de gemeente Woerden staan er 30.000, maar daarvan moeten er op jaarbasis ongeveer 700 vervangen worden omdat bomen in de stedelijke omgeving gemiddeld maar veertig jaar oud worden. Daar wilde de gemeente wat aan doen. Het bomenareaal wordt sinds een jaar of twee structureel verbeterd dankzij een samenwerkingsverband tussen Bomenwacht Nederland, Boomrooierij Weijtmans en BOOM element. Het zogenoemde project TreeMark Woerden richt zich op kwaliteit in plaats van kwantiteit en op economische efficiëntie.

Bomenwacht Nederland, gevestigd in Linschoten, heeft OnderNamen voor dit interview uitgenodigd bij een parallelweg van de Oudelandseweg in Woerden, ter hoogte van het Brediuspark. Wie daar een laan met dikke volgroeide, groene bomen verwacht, komt in eerste instantie bedrogen uit. Het ziet

er juist vrij kaal uit. Wie hier echter bekend is, weet dat veel oude bomen zijn weggehaald en nieuwe bomen geplant zijn. De nieuwe bomen hebben de ruimte om uit te groeien en kunnen daarom twee keer zo oud worden dan de gemiddelde straat- en laanboom. Ronald van den Brink, programmamanager Ruimtelijke Ontwikkeling bij Bomenwacht Nederland, legt uit op wat voor manier de laan onder handen is genomen. 'Op deze laan stonden essen van veertig jaar oud, die leden aan essentaksterfte, een ongeneeslijke ziekte voor deze boomsoort. Door de schimmel die deze ziekte veroorzaakt, waren de bomen deels afgestorven. Omdat de gemeente steeds dode takken moest wegsnoeien, was de vorm ook uit de bomen.' De oplossing: vernieuwing én variatie. In een laan met dezelfde boomsoort springt een ziekte of plaag namelijk makkelijk over. In het ergste geval verlies je daardoor alle bomen. 'We hebben gekozen voor een mix van populieren, lindes en iepen', vervolgt Ronald. 'Vanuit de historie hebben in Woerden altijd veel iepen gestaan, tot de iepenziekte de kop opstak. De iep willen we terugbrengen in de stad, want het is een sterke boom en Woerden staat erom bekend.

v.l.n.r. Ronald van den Brink, Kees Weijtmans en Mark van Engelen

Er zijn wat minder bomen teruggeplant dan er stonden, maar dat heeft een reden. De bomen krijgen zo namelijk meer groeiruimte waardoor de omlooptijd langer wordt; zo'n tachtig jaar. De verwachting is dat de bomen groter worden. En dat is wat we willen: een duurzaam bomenbestand en meer kroonvolume in stedelijk gebied.'

PROJECT TREEMARK WOERDEN

Het project TreeMark Woerden, waar ook de activiteiten aan de Oudelandseweg onder vallen, is van start gegaan na een uitvraag van de gemeente Woerden, die op zoek was naar een kwaliteitspartner op bomengebied. 'Ons bomenbestand is verouderd en toe aan verbetering en verdere verduurzaming', zegt Mark van Engelen, opzichter groenvoorziening van de gemeente Woerden. 'We vonden dat we daar niet constructief genoeg mee bezig waren. Daarop hebben we een aanbesteding uitgeschreven. Normaal gesproken gebeurde dat op projectbasis, waar een aannemer en onderaannemers bij aansloten, maar onze voorkeur ging nu uit naar het gezamenlijke voorstel van Bomenwacht Nederland,

Boomrooierij Weijtmans en BOOM element, die met TreeMark Woerden een integrale aanpak met een lange termijnvisie voorstelden. We zien onszelf als gemeente ook als partner van dit verband. Doordat je nu met z'n vieren aan tafel zit, kun je samen een plan maken en meteen de juiste stappen zetten. Het contract loopt nu twee jaar. We hebben elkaar even moeten leren kennen, maar het loopt inmiddels als een trein.'

VERTROUWEN

Zo'n samenwerkingsverband waarbij alle waardevolle kennis gebundeld wordt, klinkt heel logisch, maar een gemeente moet er wel voor openstaan. 'Het liefst zetten wij ook een TreeMark Montfoort of TreeMark Utrecht op', aldus Ronald van Bomenwacht Nederland. 'Want we zijn ervan overtuigd dat het in elke gemeente werkt en voor meer kwaliteit zorgt. Maar niet elke gemeente wil alles helemaal uit handen geven.' Mark vult aan: 'Wij zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de inwoners van onze gemeente, dus je moet het durven om een groot deel van die verantwoordelijkheid bij anderen neer te leggen. Dat vergt

veel onderling vertrouwen.' Ronald: 'Je ziet dat gemeente Woerden de kennis van de markt benut om haar opgaven op het gebied van biodiversiteit en leefbaarheid beter onder controle te krijgen. Niet meer gefragmenteerd, maar integraal aanpakken, integraal de afwegingen maken en kennis bij elkaar brengen om het ook meteen uit te kunnen voeren. Wij kijken ook vanuit economisch oogpunt naar het bomenbestand, want het is voor de gemeente natuurlijk ook van belang dat het financieel binnen de perken blijft. Wordt bijvoorbeeld ergens aan de weg gewerkt, dan kijken wij meteen of daar bomen vervangen moeten worden. Ook kijken we of we bij andere gemeentelijke projecten, zoals groot onderhoud en herinrichtingen, kunnen zorgen voor bescherming en behoud van bestaande bomen, een verstandige soortkeuze en een duurzame aanplant van nieuwe bomen.' Ons uitgangspunt is efficiënt en economisch omgaan met groen. Dat betekent zuinig zijn op wat je hebt, daar zorgvuldig mee omgaan en zorgen dat bij nieuwe aanplant de juiste boom op de juiste plek staat en het er ook nog mooi uitziet!'

HET EERLIJKE VERHAAL

Eén van de belangrijkste opdrachten voor het team van TreeMark Woerden bij het werk dat ze uitvoeren is goed communiceren met inwoners. 'Het kappen van bomen wordt als iets slechts gezien. Terwijl een boom die zich niet goed kan ontwikkelen of ziek is, alleen maar meer tijd en geld kost en ten koste gaat van de omgeving', aldus Kees Weijtmans van Boomrooierij Weijtmans. Ronald vult aan: 'Het draait echt om kwaliteit en niet om kwantiteit. Een boom met een dikke stam en een flink bladerdak kan veel meer ecosysteemdiensten leveren zoals het verminderen van hittestress, wateroverlast en luchtverontreiniging, dan een jong of schriel exemplaar. We willen zorgen dat bomen ouder kunnen worden en de gemeente in de toekomst steeds minder bomen moet vervangen. Duurzame bomen hebben ruimte nodig om te groeien en we moeten zorgen dat ze elkaar niet aansteken met ziektes. Als je dit eerlijke verhaal vertelt, dan scheelt dat tijd aan de voorkant en geeft het ons meer werkplezier aan de achterkant.' Kees stipt daarbij nog een belangrijk punt aan waar maar weinig mensen zich van bewust zijn. 'Het rooien van (verouderde) bomen is goed voor de circulaire economie. Het wordt mensen vaak niet verteld dat het hout van

oude bomen meegaat in de recyclingcyclus en dat er bijvoorbeeld kozijnen of tafels van worden gemaakt. Ook kleding en bioplastics kunnen we van hout maken. We slepen hout nu nog de hele wereld over, terwijl we ook zoveel uit Europa kunnen halen. Het wordt alleen maar belangrijker om hout langer in de keten te houden.'

INTERACTIEVE KAART

Dat er volledige transparantie is over het bomenbestand in Woerden, blijkt wel als je naar de website Treemark.nl gaat. Inwoners en andere geïnteresseerden kunnen hier door middel van een interactieve kaart precies zien welke bomen er weg zijn gehaald, welke zijn geplant en welke bomen binnenkort worden verwijderd en eventueel een nieuwe aanplantlocatie zijn. Bomenwacht Nederland houdt ook intern alle data nauwgezet bij, ze hebben alle boomgegevens op een rij. Met de efficiënte en veilige werkwijze van Boomrooierij Weijtmans en de expertise van BOOM element die de groeiplaatsen inricht, bomen inkoopt bij de kwekerijen en het plantwerk uitvoert, staat er de komende twee jaar nog genoeg moois te gebeuren. Mark: 'We hadden een kleine achterstand in Woerden en een groep bomen die conditioneel slecht was. Die inhaalslag zijn we nu aan het maken, daarna kunnen we op deze weg doorgaan. Op basis van het vertrouwen dat we inmiddels hebben opgebouwd, gaan we heel ver komen. We horen inmiddels ook veel positieve geluiden van inwoners.' 'We willen het procesmatig aanpakken', aldus Ronald. 'Niet van links naar rechts maar in afgebakende fases werken. Met onze gezamenlijke kennis kijken we steeds hoe we slimmer en duurzamer kunnen werken en welke mogelijkheden de markt biedt. Maar we kunnen ook helpen bij vragen buiten het contract. Hoe ga je bomen bijvoorbeeld goed inspecteren of in datasystemen wegzetten? Het grootste compliment voor ons is dat de gemeente, als het contract straks afloopt, een werkwijze heeft waar ze mee door wil.'

'Wij zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de inwoners van onze gemeente, dus je moet het durven om een groot deel van die verantwoorde-lijkheid bij anderen te leggen'

Bomenwacht Nederland

Van Rietlaan 33 | 3461 HW Linschoten | 0858228010
info@bomenwacht.nl | www.bomenwacht.nl